

BESLISVOORSTEL RAAD LAREN

Besluitvormend orgaan

Gemeente Laren – Gemeenteraad

Gemeentecode

Laren.

Onderwerp

Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Middelen 2026–2029.

Portefeuillehouder

Groot, F.K. de

Openbaar

Ja.

Korte inhoud

Het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen 2026–2029 is een regionaal beleidsplan dat invulling geeft aan wettelijke verplichtingen vanuit de Alcoholwet en de Wet publieke gezondheid. Het plan bevat doelstellingen en maatregelen gericht op de preventie van middelengebruik en de handhaving van de Alcoholwet. De focus ligt op jongeren, jongvolwassenen en 55- tot 75-jarigen.

Nieuw in dit plan is de integrale aandacht voor roken en vaperen, waarmee de middelenpreventie wordt samengebracht in één samenhangend programma. Het plan bouwt voort op eerdere successen, zoals de daling van het alcoholgebruik onder jongeren, maar speelt ook in op nieuwe uitdagingen, zoals het toenemende vaperen en het relatief hoge cannabisgebruik. Concreet wordt ingezet op vier pijlers:

1. Voorlichting en educatie
2. Signalering en ondersteuning
3. Sociale en fysieke omgeving
4. Regelgeving en handhaving

Met de vaststelling van dit plan geven de regiogemeenten in de Gooi en Vechtstreek (inclusief Eemnes) invulling aan hun wettelijke taak, versterken zij de regionale samenwerking en dragen zij bij aan landelijke ambities uit het Nationaal Preventieakkoord, GALA en IZA.

Besluiten

Het Preventie- en Handhavingsplan (PHP) Alcohol en Middelen 2026–2029 vast te stellen.

Aanleiding voorstel

Sinds 2006 werken de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek samen aan middelenpreventie. Deze gezamenlijke inzet heeft effect gehad: het alcoholgebruik onder jongeren is gedaald en ligt inmiddels grotendeels op het landelijk gemiddelde. Toch blijven er zorgen: nog steeds drinkt een groep jongeren vóór hun 18e, het alcoholgebruik onder jongvolwassenen neemt toe en vaperen is in opkomst.

Het PHP 2026–2029 bouwt voort op eerdere plannen en legt extra nadruk op:

- Preventie van roken en vaperen – vanwege de snelle toename en de gezondheidsrisico's.
- Ondersteuning van ouders – omdat thuis leren drinken averechts werkt en ouders een sleutelrol vervullen.
- Kwetsbare groepen – om binnen de doelgroepen van dit PHP een breder bereik te realiseren, met extra aandacht voor het bereiken van kwetsbare groepen.
- Regionale samenhang – om versnippering te voorkomen en de effectiviteit te vergroten.

Het plan is tot stand gekomen via een breed participatieproces, waarbij partners zoals het onderwijs, de horeca, het jongerenwerk, de sportsector, de politie en ouders betrokken zijn.

Op grond van artikel 43a van de Alcoholwet en de Wet publieke gezondheid is de gemeenteraad verplicht om iedere vier jaar een PHP vast te stellen. De vaststelling van het PHP 2026–2029 is daarom noodzakelijk.

Doel

Met dit voorstel wordt voldaan aan de wettelijke verplichting tot vaststelling van een PHP en wordt uitvoering gegeven aan de preventie en handhaving op het gebied van alcohol, drugs, roken en vaperen. De uitvoering van de beschreven interventies wordt gemonitord door de GGD, waardoor tijdig kan worden gerapporteerd, geëvalueerd en bijgestuurd. Het voorstel sluit aan bij de regionale afspraken, de landelijke kaders (Nationaal Preventieakkoord, GALA, IZA) en de lokale gezondheidsdoelen. Na vaststelling van het PHP wordt een uitvoeringsplan vastgesteld door het PFHO. De uitvoering met onze regionale partners is realistisch binnen de voorgestelde begroting.

Toelichting besluit (argumenten)

1.1 We voldoen aan een wettelijke verplichting uit de Alcoholwet.

In artikel 43a van de Alcoholwet is bepaald dat de gemeenteraad iedere vier jaar verplicht is een preventie- en handavingsplan alcohol vast te stellen. Een soortgelijke bepaling is opgenomen in de Wet publieke gezondheid. In het PHP moet in ieder geval worden aangegeven:

- a) wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handavingsbeleid alcohol;

- b) welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik – met name onder jongeren – te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet publieke gezondheid;
- c) op welke wijze het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d) welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

1.2 Gezondheidswinst door preventie

Vroegtijdige preventie voorkomt gezondheidsproblemen en maatschappelijke kosten. Daarnaast draagt verantwoord gebruik van alcohol en andere middelen bij aan een veiligere samenleving en wordt overlast en onveiligheid, bijvoorbeeld in het uitgaansleven, verminderd.

1.3 Aansluiting bij landelijke akkoorden (NPA, GALA, IZA)

Het PHP sluit aan bij landelijke doelstellingen, waardoor extra middelen (zoals via het IZA) beschikbaar zijn. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om toekomstige subsidies aan te wenden om de aanpak verder te versterken.

1.4 Efficiënte regionale samenwerking

Gezamenlijke uitvoering met de GGD, regionale ketenpartners en regiogemeenten voorkomt versnippering en verhoogt de efficiëntie en effectiviteit van het beleid.

Duurzaamheid

Er zitten geen duurzaamheidsaspecten aan dit voorstel.

Vastgesteld wettelijk- en beleidskader

Artikel 43a van de Alcoholwet verplicht gemeenten tot het opstellen van een lokaal Preventie- en Handhavingsplan.

Relatie BEL-gemeenten en BEL Combinatie

Het PHP is een regionaal plan van Gooi en Vechtstreek, waarin Laren en Blaricum participeren. Vanaf 2026 zal ook Eemnes aan het nieuwe PHP deelnemen.

Kanttekeningen

1.1 Afhankelijkheid van partners

Het succes van het PHP is afhankelijk van samenwerking met partners zoals scholen, sportverenigingen en ouders. Dit vraagt om blijvende inzet, coördinatie en bestuurlijk draagvlak voor het voorgestelde beleid.

1.2 Mogelijke aanvullende financiële vraag

De structurele middelen zijn beperkt. Intensivering, met name op het thema vaperen, kan in de toekomst extra financiering vereisen. Wanneer in 2026 het aanvullende zorg- en welzijnsakkoord (AZWA) wordt vastgesteld, is vanuit die middelen naar verwachting toereikend budget beschikbaar.

Financiën

Het PHP is onderdeel van het regionale programma Bescherming & Opvang (B&O). Binnen de begroting van B&O is een bedrag van €387.090,- gereserveerd voor preventieve interventies. Hiertoe behoren de inzet van de GGD op de thema's alcohol en drugs en de inzet van de preventieve verslavingszorgaanbieder.

De kosten voor toezicht en handhaving, evenals het tweejaarlijkse mysteryshoponderzoek, worden niet gedekt vanuit de regionale middelen. Deze activiteiten worden centraal georganiseerd door de centrumgemeente Hilversum.

De kosten voor het mysteryshoponderzoek worden eens per twee jaar gefactureerd, naar rato van het aantal alcoholverstrekkers per gemeente ten opzichte van het totaal in de regio. Voor Laren komt dit neer op een aandeel van 5%, wat neerkomt op een geschat bedrag van €875 per twee jaar. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting en worden gedekt vanuit het budget voor Openbare Gezondheidszorg

Voor toezicht en handhaving geldt dat de kosten worden gefactureerd op basis van de overeengekomen inzet per gemeente. Hiervoor is in de gemeentebegroting een jaarlijks budget van €10.500 beschikbaar. Deze kosten worden gedekt vanuit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

Ten slotte worden de middelen voor de breed gedragen wens om in 2026 extra in te zetten op de aanpak van roken en vaperen bekostigd uit de regionale IZA SPUK-restgelden van 2025. De structurele financiering van dit onderdeel wordt vanaf 2027 met zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geborgd binnen het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA).

Doordat het PHP met brede participatie en in afstemming met onze ketenpartners is samengesteld, is er voldoende capaciteit beschikbaar om de komende vier jaar uitvoering te geven aan het plan, de resultaten te monitoren en hierover aan het bestuur te rapporteren.

Begrotingswijziging nodig?

Nee.

Uitvoering

De uitvoering van het PHP ligt bij de GGD en regiogemeenten, met Hilversum als centrumgemeente. De GGD voert de regie op coördinatie, monitoring en rapportage. Communicatie richting inwoners en partners vindt plaats via bestaande kanalen (scholen, sport, welzijn). Na vaststelling van het PHP wordt elke twee jaar (2026/2027 en 2028/2029) een uitvoeringsplan opgesteld. Zo kan tijdig worden bijgestuurd op basis van ontwikkelingen in de praktijk. Het uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door het regionale Portefeuillehoudersoverleg Gezondheid en Ondersteuning.

Een overzicht van de behaalde resultaten en de realisatie van de activiteiten van het voorgaande jaar wordt jaarlijks via een beknopt rapport met de gemeenteraden gedeeld.

Communicatie

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Middelen is openbaar.

Bijlagen

Concept raadsbesluit

1. Aanbiedingsbrief Preventie en handhavingsplan 2026 – 2029 Regio Gooi en Vechtstreek
2. Preventie en handhavingsplan alcohol en middelen 2026 – 2029
3. Sanctiestrategie en stappenplan
4. Reactie op de zienswijzen

Registratiedatum

15 oktober 2025